

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури та мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

СИЛАБУС
до нормативної дисципліни
Історія українського мистецтва

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна / заочна форма навчання	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво», Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», Освітньо-професійна програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, Освітній рівень Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 120/4		Рік навчання 2
		Семестр 3-й, 4-й
		Лекції 32 год.
		Практичні (семінарські) 28 год.
		Самостійна робота 54 год.
ІНДЗ: немає		Консультації 6 год.
		Форма контролю: іспит, залік
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

Лесик-Бондарук Оксана Олександрівна

Кандидат архітектури

Доцент

Доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Тел. моб. +38 050 716 57 78, email O_Bondaruk@ukr.net

Дні занять <https://eenu.edu.ua/uk/structure/faculties-and-institutes/fakultet-kulturi-i-mistectv-0?query=%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B8-%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D0%B7%D0%B0%D0%BD%D1%8F%D1%82%D1%8C%2C-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B8-%D1%81%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B9-%28%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B0-%D1%96-%D0%B7%D0%B0%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B0-%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B8-%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%29->

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Базовий курс для будь-якого художника.

Курс, який стане основою для творчого зростання особистості молодого митця і закладе у його світобаченні потужне художньо-естетичне підґрунтя.

Курс, який введе студента у світ української архітектури, становлення та розвитку графіки та живопису, появи та еволюції скульптури, поступу та особливостей декоративно-ужиткового мистецтва.

Метою курсу є розкриття найважливіших аспектів появи, розвитку, розквіту та занепаду основних напрямів і стилів українського образотворчого мистецтва, характеристика видів, жанрів і окремих творів образотворчого мистецтва, аналіз творчості окремих українських митців та їх вплив на поступ світового мистецтва.

Завдання курсу полягають у, насамперед, тому, щоб навчитись «розуміти» твори українського образотворчого мистецтва та орієнтуватись у історії зародження, розквіту та занепаду провідних українських культурних традицій, мистецьких стилів та напрямків. Вміти орієнтуватись в українській мистецькій спадщині, інтерпретувати та ідентифікувати провідні світові мистецькі стилі та напрямки в українському мистецькому контексті, давати оцінку творчості тих чи інших митців різних мистецьких епох. Навчитися відрізняти мистецький твір від утилітарного предмету, розвивати естетичні смаки та вподобання, на професійному рівні вміти «читати» та аналізувати твори української архітектури, скульптури, живопису, графіки та декоративно-ужиткового мистецтва.

Для реалізації навчального процесу активно будуть використовуватися такі форми роботи, як лекції, практичні заняття, колоквіуми, підготовка індивідуальних та групових проєктів, диспут, аналітичні есе, робота в малих групах та обов'язкові екскурсії.

2. Пререквізити – вивчення дисципліни базується на таких курсах, як Рисунок, Живопис, Композиція, Кольорознавство, Перспектива, Зарубіжна історія, Історія України.

Постреквізити – в процесі вивчення цієї дисципліни здобуваються знання, уміння та навички, потрібні для вивчення таких дисциплін, як Теорія образотворчого мистецтва, Арт-менеджмент, Художня критика, Образотворче мистецтво ХХ століття, тощо.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою курсу є розкриття найважливіших аспектів появи, розвитку, розквіту та занепаду основних напрямів і стилів українського образотворчого мистецтва, характеристика видів, жанрів і окремих творів образотворчого мистецтва, аналіз творчості окремих українських митців та їх вплив на поступ світового мистецтва.

Завдання курсу полягають у, насамперед, тому, щоб навчитись «розуміти» твори образотворчого мистецтва та орієнтуватись у історії зародження, розквіту та занепаду провідних українських культурних традицій, мистецьких стилів та напрямків. Вміти орієнтуватись в українській мистецькій спадщині, інтерпретувати та ідентифікувати провідні світові мистецькі стилі та напрямки в українському мистецькому контексті, давати оцінку творчості тих чи інших митців різних мистецьких епох. Навчитися відрізняти мистецький твір від утилітарного предмету, розвивати естетичні смаки та вподобання, на професійному рівні вміти «читати» та аналізувати твори архітектури, скульптури, живопису, графіки та декоративно-ужиткового мистецтва.

4. Результати навчання – фахові компетентності, здобуті протягом вивчення курсу.

- Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.
- Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.
- Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.
- Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.
- Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.
- Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.
- Здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності.
- Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційнокомунікаційних технологій.
- Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Заліковий кредит 1.						
Змістовий модуль 1. Мистецтво давньої України.						
Тема 1. Мистецтво України		2	2	4		2 / 2

первісних часів.						
Тема 2. Трипільське мистецтво.		4	2	4	1	2 / 2
Тема 3. Мистецтво кіммерійців, скіфів, сарматів.		2	2	4		2 / 2
Разом за модулем 1	27	8	6	12	1	
Змістовий модуль 2. Мистецтво Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.						
Тема 4. Мистецтво давніх слов'ян.		2	2	4		2 / 2
Тема 5. Мистецтво Київської Русі.		4	4	6	1	2 / 2
Тема 6. Мистецтво Галицько-Волинського князівства.		2	2	4	1	2 / 2
Разом за модулем 2	32	8	8	14	2	
Всього годин / Балів	59	16	14	26	3	
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						30/30
Заліковий кредит 2.						
Змістовий модуль 1. Українське мистецтво доби середньовіччя та Нового часу.						
Тема 1. Мистецтво України XIV- середини XVI століття.		2	2	4		2 / 2
Тема 2. Мистецтво України середини XVI – початку XVII століття.		2	2	4		2 / 2
Тема 3. Мистецтво України XVII-XVIII століття.		4	2	4	1	2 / 2
Разом за модулем 1	27	8	6	12	1	
Змістовий модуль 2. Мистецтво України XIX-XXI століття.						
Тема 4. Мистецтво України XIX століття.		2	2	4	1	2/2
Тема 5. Мистецтво України кінця XIX – середини XX століття.		2	2	4	1	2/2
Тема 6. Мистецтво України XX століття.		2	2	4		2/2
Тема 7. Українське мистецтво початку XXI століття.		2	2	4		2/2
Разом за модулем 2	34	8	8	16	2	
Всього годин / Балів	61	16	14	28	3	
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						30/30
Всього годин / Балів	120	32	28	54	6	200

Щодо практичних занять: форми роботи на практичних заняттях будуть різноманітні, а саме: окрім традиційних, плануються заняття, що проводитимуться у музеях з конкретними творами образотворчого мистецтва, робота в малих групах та індивідуальні завдання студента (РМГ / ІРС), екскурсії.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

В якості самостійних завдань пропонується написання рефератів, виконання науково-дослідницьких проектів з використанням ПК та виконання презентацій в Power Point. Проекти будуть презентуватися на заняттях з «Історії українського мистецтва» та на загальнофакультетських заходах.

Кожен студент протягом Залікового кредиту повинен виконати 2 самостійних завдання. Самостійне завдання є обов'язковими для виконання кожним студентом. Самостійне завдання повинне відповідати загальновизнаним вимогам та вимогам, затвердженим кафедрою образотворчого мистецтва та дизайну, має вміщати розкрити та обґрунтовану інформацію щодо обраної тематики. Тема самостійного завдання може бути обрана із запропонованої тематики, а може бути запропонована самим студентом та затверджена викладачем даного предмету.

За виконання одного самостійного завдання студент може максимально отримати 5 балів. Для цього самостійне завдання повинно бути виконане за всіма вимогами, правильно оформлений текст та підібрані відповідні ілюстрації, має включати всі обов'язкові структурні частини, план має бути чіткий, логічний та стислий, текст повинен бути лаконічним, максимально розкривати поставлені завдання, мають бути зроблені висновки про написане та висвітлено використану літературу. За відсутністю виконання будь-якої з вимог до написання реферату кількість балів відповідно знижується на 1.

В якості самостійного завдання студент може виконати також такий вид роботи, як підготовка та проведення екскурсії, тематичного вечора, диспуту, круглого столу. До проведення даного заходу можуть залучатись студенти інших курсів та викладачі.

IV. Політика оцінювання

Студент іде навчатись, усвідомлюючи всю повноту навантаження, відповідальність та вмотивованість. Зі свого боку викладач забезпечує студентів максимум знань та компетентностей при різноманітних формах роботи. Лише у випадку взаєморозуміння та взаємної відповідальності студент та викладач досягнуть максимального результату у навчанні.

Політика академічної доброчесності при вивченні даної дисципліни передбачає максимально прозорий підхід до навчання, доступності всього матеріалу, розуміння вимог викладача, розуміння результатів навчання, відповідальності студента до процесу навчання.

Студент відвідує заняття – інакше немає сенсу вчитись в університеті.

У випадку, якщо студент пропускає заняття з поважної причини, він має змогу надолужити вивчений матеріал, отримавши та виконавши індивідуальне завдання студента (ІРС). ІРС оцінюється згідно оцінювання конкретного пропущеного лекційного чи практичного заняття.

Модульну контрольну роботу №1 можна перездати до терміну здачі Модульної контрольної роботи №2. Модульну контрольну роботу №2 можна перездати до терміну здачі заліку. Модульну контрольну роботу №3 можна перездати до терміну здачі Модульної контрольної роботи №4. Модульну контрольну роботу №4 можна перездати до терміну здачі заліку.

Завдання із самостійної роботи складаються у встановлені викладачем терміни.

Розподіл балів та критерії оцінювання.

Лекційні заняття. На лекційному занятті студент може максимально отримати 1,5 бали. За присутність на лекційному занятті та конспектуванні матеріалу, який подається лектором (за чіткий, логічно побудований, систематизований та грамотний конспект), студенту ставиться 0,5 балів. Наступні 0,5 балів студент може отримати за чітко сформовані, логічні запитання по темі лекції, за виділення та підкреслення проблемних питань та проблем по темі лекції, за створення дискусії, диспуту по темі лекції, за домашню підготовку до лекційного заняття з використанням нотаток, нової додаткової інформації, цікавого ілюстративного матеріалу, схем, таблиць по темі лекції та іншого.

Семінарські заняття. На семінарському занятті студент може максимально отримати 3 бали. За присутність на семінарському занятті та наявності конспекту з повністю підготовленими відповідями на усі питання семінарського заняття студенту ставиться 0,5 балів. Ще 1 бал студент може отримати за відповідь протягом семінарського заняття на 1 з питань. Відповідь має бути повна, чітка і логічно побудована, з виділенням загальних проблем поставленого питання та переходом до розкриття його конкретної суті. Відповідь має бути вичерпною та не читатися з конспекту. При слабкій та несамотійній (з частим використанням конспекту) відповіді студент заробляє лише додаткових 0,5 бали. Також додатковий 1 бал студент може отримати за самотійну підготовку ілюстративного матеріалу, додаткового реферату; за створення дискусії по темі заняття, за цікаве обговорення бачення того чи іншого питання.

Модульні контрольні роботи.

На модульні контрольні роботи виносяться всі питання, які розглядатимуться на семінарських заняттях.

Модульні контрольні роботи. Протягом залікового кредиту студенти повинні виконати дві модульних контрольних роботи. Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу – 30. Модульна контрольна робота здається усно (іноді це може бути і письмова відповідь). Максимальну кількість балів - 27-30 - можна отримати при повній і вичерпній відповіді на поставлене питання, з урахуванням загальних і конкретних тенденцій та фактів, названих прізвищ, дат появи та назв різних мистецьких творів, причин та наслідків подій, що сприяли чи не сприяли їх появі. 22-26 балів можна отримати при неповній відповіді на поставлене питання, з урахуванням загальних і конкретних тенденцій розвитку мистецьких процесів та фактів, не всіх названих прізвищ, не всіх дат появи та назв різних мистецьких творів, причин та наслідків подій, що сприяли чи не сприяли їх появі. 18-21 бал студент може отримати при слабкій відповіді на поставлене питання, без урахування загальних і конкретних тенденцій розвитку мистецьких процесів та фактів, з мінімальною кількістю названих прізвищ, з слабким уточненням дат появи та назв різних мистецьких творів, причин та наслідків подій, що сприяли їх появі. 11-17 балів студент може отримати за умови, якщо він дає слабку відповідь на поставлене питання, без урахування загальних і конкретних тенденцій розвитку мистецьких процесів та фактів, з мінімальною кількістю названих прізвищ, без уточнення дат появи та назв різних мистецьких творів, причин та наслідків подій, що сприяли їх виникненню. 1-10 балів за модульну контрольну роботу студент може отримати за умови, якщо він дає дуже слабку відповідь на поставлене питання, без урахування загальних і конкретних тенденцій розвитку мистецьких процесів та фактів, без названих прізвищ, без уточнення дат появи та назв різних мистецьких творів, причин та наслідків подій, що сприяли їх виникненню.

V. Підсумковий контроль

Перелік питань до заліку

На залік виносяться всі питання, які розглядатимуться на семінарських заняттях.

При здачі заліку з курсу «Історія українського мистецтва» студент може максимально отримати 60 балів. На найвищу кількість балів (50-60) студент повинен легко орієнтуватися в історичних, політичних, економічних та соціальних процесах, що відбувались в Україні, максимально володіти знаннями про світову архітектуру, живопис, скульптуру, графіку та декоративно-ужиткове мистецтво від найдавніших часів до наших днів, вільно обговорювати та дискутувати з усіх тем, які вивчаються протягом курсу. На кількість балів 30-49 студент повинен добре володіти знаннями про українську архітектуру, живопис, скульптуру, графіку та декоративно-ужиткове мистецтво від найдавніших часів до наших днів, орієнтуватись в історії світових цивілізацій. На низьку кількість балів (15-29) студент повинен володіти знаннями про українську архітектуру, живопис, скульптуру, графіку та декоративно-ужиткове мистецтво від найдавніших часів

до наших днів з випущенням деяких ключових моментів, особливостей, характеристик, прізвищ, але з обов'язковою загальною орієнтацією в історії світових цивілізацій та їх мистецтва. 1-14 балів студент може отримати за умови слабого знання ключових моментів історії розвитку та особливостей української архітектури, живопису, скульптури, графіки та декоративно-ужиткового мистецтва.

В результаті вивчення курсу «Історія українського мистецтва» при здачі іспиту на найвищу кількість балів (90-100) та найвищу оцінку “відмінно” студент повинен легко орієнтуватися в історичних, політичних, економічних та соціальних процесах, що відбувались в Україні, максимально володіти знаннями про українську архітектуру, живопис, скульптуру, графіку та декоративно-ужиткове мистецтво від найдавніших часів до наших днів, вільно обговорювати та дискутувати з усіх тем, які вивчаються протягом курсу. На оцінку “добре” та кількість балів 75-89 студент повинен добре володіти знаннями про українську архітектуру, живопис, скульптуру, графіку та декоративно-ужиткове мистецтво від найдавніших часів до наших днів, орієнтуватись в історії України. На “задовільну” оцінку та низьку кількість балів (60-74) студент повинен володіти знаннями про українську архітектуру, живопис, скульптуру, графіку та декоративно-ужиткове мистецтво від найдавніших часів до наших днів з випущенням деяких ключових моментів, особливостей, характеристик, прізвищ, але з обов'язковою загальною орієнтацією в історії України та їх мистецтва. “Незадовільно” або 35-59 балів студент може отримати за умови систематичних пропусків, незнання ключових моментів історії розвитку та особливостей української архітектури, живопису, скульптури, графіки та декоративно-ужиткового мистецтва.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може дібрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему, написавши підсумковий тест тощо).

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всівидинавчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Анатолій Базилевич. Альбом / Упор. М. Криволапов. – К., 1976.

Андреева Е. Ю. Постмодернизм: искусство второй пол. XX – нач. XXI в. / Е. Ю. Андреева. – СПб.: Азбука-классика, 2007. – 485 с.

Антонович Є. Нариси з історії українського мистецтвознавства: історія укр. мистецтва в працях вчених київ. школи кінця XIX – початку XX ст.: навч. посібник / Є. Антонович, І. Удріс. – Кривий Ріг: ПП «Видавничий дім», 2004. – 273 с.

Архітектура міського розвитку. 7 книг з теорії містобудування / В. О. Тімохін ; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. - Київ : [б.в.], 2008. - Монографія. - 628 с. : іл. - Бібліогр.:с.628.

Асеев Ю.Э. Архитектура древнего Киева/Ю.Э. Асеев.– Киев, 1982.

Афанасьев В., Давидов Е. Українське образотворче мистецтво/В.Афанасьєв, Е.Давидов. – К., 1978.

- Афанасьев В.А. Українське радянське мистецтво: 1960-1980рр./В.Афанасьев. – К., 1983.
- Бартенев И.А., Батажкова В.Н. Очерки истории архитектурных стилей/И.А.Бартенев, В.Н.Батажкова. – М., 1983.
- Безхутрий М.М. С.Васильківський/ М.М.Безхутрий. – К., 1979.
- Білецький П.О. Українське мистецтво другої половини XVII-XVIII ст./П.Білецький. – К., 1981.
- Білецький П. Михайло Дерегус. Альбом/П.Білецький. – К., 1987.
- Білецький П. Нарбут/П.Білецький. – Л., 1985.
- Бичко А.К. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: курс лекцій / А. К. Бичко. – К.: Вища школа, 2005. – 546 с.
- Бортнікова Р. Футуризм у малярстві / Р. Бортнікова // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2000–2007. – № 65/66. – С. 693–700.
- Бутник-Сіверський Б.С. Українське радянське народне мистецтво 1941-1967рр./ Б.С.Бутник-Сіверський. – К., 1970.
- В'юник А.О. О. Курилас. – Львів, 1957.
- Варварецький Ю. Становлення української скульптури. – К., 1972.
- Владич Л. Василь Касіян. – К., 1978.
- Владич Л. Л.В.Позен. – К., 1961.
- Ворона І.І. М. Дерегус. – К., 1958.
- Водотика О. Архітектура православних храмів України: історія та сучасність. – Київ, 2006.
- Всеобщая история архитектуры. В 12 т. – М., 1955-1977.
- Всеобщая история искусств. В 6 т. – М., 1956-1965.
- Гурченко Ю.М. І. Мурашко. – К., 1956.
- Драган М. Українські дерев'яні церкви. – Львів, 1937.
- Дяченко І. Татяна Яблонська. Альбом. – М., 1973.
- Жаборюк А.А. Український живопис останньої третини XIX – початку XX ст. – К., 1990.
- Запаско Я.П. Орнаментальне оформлення української рукописної книги. – К., 1960.
- Запаско Я.П., Ісаєвич Я.Д. Пам'ятники книжкового мистецтва: Каталог стародруків. – Львів, 1981, 1984.
- Затенацький Я.П. М.П.Пимоненко. – К., 1955.
- Затенацький Я.П. Український радянський живопис. – К., 1958.
- Історія українського мистецтва: в 6 т. – К.: АН УРСР, 1966-1970.
- Історія українського мистецтва: у 5 т. / голов. ред. Ганна Скрипник; НАН України, Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2006. – Т. 5: Мистецтво XX століття / [наук. ред. Т. Кара-Васильєва]. – 2007. – 1047 с.
- Історія української культури / за загал. ред. І.Крип'якевича. – 4-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 2002. – 656 с.
- Искусство народов СССР. 1917-1970 гг. – Сост. О.И. Сопотинский. – Л., 1977.
- История советского искусства: Живопись. Скульптура. Графика: В 2 т. – М., 1965-1968.
- Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Курс лекцій / М. В. Кордон. – К.: ЦУЛ, 2007. – 508 с.
- Кох В. Енциклопедія архітектурних стилів. Класична праця по європейському зодчеству від античності до сучасності / В. Кох. – М.: ЗАТ «БММ», 2011. – 528 с.
- Кривавич Д.П. Українське мистецтво: навч. посібник / Д. П. Кривавич, В.А. Овсійчук, С.О. Черепанова – Львів: Світ, 2003. – Ч.1. – 256 с.; Ч.2. – 2004. – 268 с.; Ч.3. – 2005. – 268 с.

Лесик-Бондарук О. О. Об'ємно-просторове і планувальне вирішення мурованих монастирів Волині XVII- XVIII ст. / О. О. Лесик-Бондарук // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Зб. наук. праць РДГУ. – Рівне, 2015. – Вип. 20. – С. – 260-266.

Лесик-Бондарук О. О. Мистецько-архітектурний аналіз реконструкції екстер'єру Будинку митрополита Жидичинського монастиря / О. О. Лесик-Бондарук // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. - Дніпро, 2017. - Вип.3. – С. 115-124.

Лесик-Бондарук О. О. Місце та роль монастирських ансамблів м. Луцьк у системі міської забудови / О. О. Лесик-Бондарук // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. - Дніпро, 2017. - Вип.2. – С. 108-113.

Лесик-Бондарук О. О., Берlach О. П. До питання аналізу діяльності народних зодчих та малярів Волині доби бароко / О. О. Лесик-Бондарук, О. П. Берlach // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. - Дніпро, 2020. - Вип.2. – С. 25-36.

Лобас В.Х. Українська і зарубіжна культура / В. Х. Лобас. – К.: Либідь, 2000. – 364 с.

Логвин Г.В. По Україні: стародавні мистецькі пам'ятники. – К., 1968.

Логвин Г.В. Украинское искусство X-XVIII вв. – М., 1963.

Логвин Г.Н., Міляєва Л.С. Українське мистецтво XIV – першої половини XVII ст. – К., 1963.

Лукань В. Г. Історія українського мистецтва: конспект курсу лекцій / В. Г. Лукань. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2012. – 192 с.

Марк Витрувий Поллион / Десять книг об архитектуре // Поллион Марк Витрувий. – Из-во Ленанд, 2015. – 320 стр.

Меднікова Г.С. Українська і зарубіжна культура XX століття: навч. посіб. / Г.С. Меднікова. – К.: «Знання», КОО, 2002. – 214 с.

Ольга Михайлинин Архітектура і містобудування Західної Волині 1921-1939 років / Ольга Михайлишин.-Рівне, 2013.-352 с.

Михайлинин О. Палацово-паркові ансамблі Волині 2-ї половини XVIII-XIX століть / О. Михайлишин. - К., 2000. - 234 с. : іл. - Бібліогр.: с. 98-109.

Міляєва Л., Логвин Г.В. Українське мистецтво XIV – першої половини XVII ст. – К., 1963.

Намовський Я. І.Труш. – К., 1967.

Німенко А.В. Українська скульптура другої половини XIX – початку XX ст. – К., 1963.

Овсійчук В.А. Українське мистецтво XIV – першої половини XVII ст. – К., 1985.

Рожко В. Відродження Української Православної Церкви на Волині 1917-2006 рр. – Луцьк, "Волинська книга", 2007.

Рожко В. Відродження Української Православної Церкви на Волині 1917-2006 рр. – Луцьк, "Волинська книга", 2007.

Рожко В. Нарис історії Української Православної Церкви на Волині. – Луцьк, "Медіа", 2001.

Рубан В.В. Український портретний живопис другої половини XIX – початку XX ст. – К., 1986.

Свенціцька В.І., Откович В.П. Світ очима народних митців. Українське народне малярство XIII-XX ст. – К., 1991.

Степовик Д.В. Українське мистецтво першої половини XIX ст. – К., 1982.

Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / ред. М.М. Заковича. – К.: Знання, 2006. – 567 с.

Українське мистецтво та архітектура кінця XIX – початку XX ст. / НАНУ. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського. – К.: Наук. думка, 2000. – 240 с.

Українське мистецтво у полікультурному просторі / За ред. О.П. Рудницької. – К.: ЕКО, 2006. – 208 с.

Черепанова С. Проблема людини в українському мистецтві / С. Черепанова. – Львів: Світ, 2001. – 296 с.

Шевнюк О. Л. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / О.Л.Шевнюк. – К.: Знання-Прес, 2003. – 2-ге вид. – 277 с.

Шпаков А. О.Мурашко. – К., 1959.